

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της στήλης Α και δίπλα στο καθένα από αυτά τον αριθμό της πρότασης από την στήλη Β που αντιστοιχεί σωστά.

Στήλη Α	Στήλη Β
α. Λαϊκό κόμμα	1. Οργάνωση αξιωματικών υπέρ του Ελευθερίου Βενιζέλου
β. Κοινωνιολογική Εταιρεία	2. Αριστερός μεταρρυθμιστικός σύνδεσμος
γ. Λέσχες Φιλελευθέρων	3. Η μετεξέλιξη της Κοινωνιολογικής Εταιρείας
δ. «Εθνική Άμυνα»	4. Η οργάνωση των οπαδών του κόμματος του Βενιζέλου
	5. Άλλη ονομασία του ΚΚΕ

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- «Η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε Θαλασσών»
- Δικτατορία του προλεταριάτου
- Φιλελεύθεροι

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ήταν οι θέσεις και η πολιτική του ραλλικού κόμματος ως κόμματος αντίθετου από την πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β2

Β. 2. 1. Τι περιελάμβαναν οι 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος του 1911;

Μονάδες 07

Β. 2. 2. Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του ΣΕΚΕ;

Μονάδες 08

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη το χωρίο του παρακάτω κειμένου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στα αίτια που οδήγησαν τον Βενιζέλο στο κίνημα της Θεσσαλονίκης.

Μονάδες 25

Κίνημα της Θεσσαλονίκης.

Προκήρυξη της προσωρινής κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Το ποτήριον των πικριών, των εξευτελισμών και των ταπεινώσεων υπερπληρώθη. Μία πολιτική, της οποίας δεν θέλομεν να εξετάσωμεν τα ελατήρια, απειργάσθη εις διάστημα ενός και ημίσεως έτους τοιαύτας εθνικής συμφοράς, ώστε ο συγκρίνων την Ελλάδα της σήμερα προς την προ ενός και ημίσεως έτους Ελλάδα, να αμφιβάλλη αν πρόκειται περί ενός και του αυτού κράτους. Το Στέμμα, εισακούσαν εις εισηγήσεις κακών συμβούλων, επεδίωξε την εφαρμογήν προσωπικής πολιτικής, δια της οποίας η Ελλάς, απομακρυνθείσα των κατά παράδοσιν φίλων της, επεζήτησε να προσεγγίση τους κληρονομικούς εχθρούς της. Ποία δε τα αποτελέσματα της πολιτικής ταύτης, δια τα οποία θρηνεί σήμερα το Έθνος; Εσωτερικώς διατελούμεν εν συνταγματικώ

εκτροχιασμό και αποσυνθέσει, εξωτερικώς δε εν μονώσει κάι καταφρονήσει. Κύκλω ημών ανυποληψία και χλευασμός, εν μέσω ημών ακυβερνησία και αναρχία... Ο νικητής ελληνικός στρατός του 1912-1913 φεύγει άμαχος εγκαταλείπων τας υπό του ιδίου απελευθερωθείσας προ τριετίας χώρας. Δια τούτο, αναλαμβάνοντες κατά καθήκον αλλά και μετ' ενθουσιασμού την ανατεθείσαν εις ημάς λαϊκήν εντολήν κάνομεν έκκλησιν προς το Πανελλήνιον, ζητούντες να συνδράμη ημάς εις το έργον, όπερ αναλαμβάνομεν. Αφού το κράτος προέδωκε τα καθήκοντά του υπολείπεται εις το Έθνος να επιχειρήση, όπως επιτύχη το έργον, όπερ επεβάλλετο εις το κράτος. Επικαλούμεθα την συνδρομήν πάσης εθνικής δυνάμεως, η οποία συναισθάνεται ότι περαιτέρω ανοχή των καταστροφών και ταπεινώσεων, ας προεκάλεσεν η εφαρμοσθείσα πολιτική, θα ισοδυνάμει με θάνατον εθνικόν. Και ορμώμεν εις τον αγώνα τούτον με την πλήρη πεποίθησιν ότι το Έθνος, καλούμενον εν απουσία του κράτους εις εθνικόν συναγερόν, θα επιτελέση και πάλιν το θαύμα εκείνο, το οποίον είναι αναγκαίον όπως επαναφερθή το Έθνος εις την τροχίαν από της οποίας εξέκλινεν από ενός και ημίσεως έτους.

Ελευθέριος Βενιζέλος

Παύλος Κουντουριώτης

Η προκήρυξη δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμό 1 φύλλο της «Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως» που εκδόθηκε στα Χανιά.

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη το χωρίο του παρακάτω κειμένου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να τεκμηριώσετε, με συγκεκριμένα στοιχεία, την άποψη ότι ο Βενιζέλος δεν ήταν αντιδυναστικός.

Μονάδες 25

Η στάση του Βενιζέλου απέναντι στο πολιτειακό το 1917

Παρά την επιφυλακτικότητα του Βενιζέλου να τηρήσει θαρραλέα στάση για μια ριζοσπαστική αντιμετώπιση του πολιτειακού ζητήματος -που de facto είχε τεθεί από το 1915- οι εκδηλώσεις υπέρ της Δημοκρατίας φούντωναν τώρα στη Θεσσαλονίκη. Στα συλλαλητήρια που πραγματοποιήθηκαν εκεί τον Απρίλιο του 1917, θα συνταχθούν ψηφίσματα που κήρυσσαν έκπτωτο τον Κωνσταντίνο, ζητώντας την επίσημη ανακήρυξη της Δημοκρατίας. Ο Βενιζέλος όμως, δέσμιος των βρετανικών

υποδείξεων (για την παγίωση της συνταγματικής βασιλείας και του βασιλικού θεσμού στην Ελλάδα) εξακολουθούσε να τηρεί στάση αναμονής.

Οι θέσεις του αρχηγού των Φιλελευθέρων στο πολιτειακό ζήτημα, εκείνες τις κρίσιμες στιγμές, προκύπτουν από μια απόρρητη έκθεση του υπουργού των Εξωτερικών της προσωρινής κυβέρνησης Ν. Πολίτη προς τον Άθω Ρωμάνο στο Παρίσι (τον Απρίλιο του 1917), που περιείχε εκμυστηρεύσεις του Βενιζέλου προς τον Πολίτη: «...ως εκ των δηλώσεων ας εκάμαμεν εν αρχή του κινήματος ότι τούτο δεν έχει χαρακτήρα αντιδυναστικόν, δεν δυνάμεθα σήμερον να δηλώσωμεν επισήμως εις τας φίλας κυβερνήσεις ότι αποκρούομεν πάσαν λύσιν εντός της σημερινής δυναστείας. Βέβαιον εν τούτοις είναι ότι πάσα ρύθμις των καθ' ημάς πραγμάτων, ήτις δεν θ' απεμάκρυνεν οριστικώς την σημερινήν δυναστείαν, θα ήτο λύσις νόθος ήτις δυσκόλως θα επέτρεπεν εις το Έθνος να επιτύχη την ψυχολογικήν εκείνην κάθαρσιν, άνευ της οποίας δύσκολον θα είνε να ορμήση η Ελλάς μετά την παρούσαν δοκιμασίαν εις νέον πολιτικόν βίον ικανόν να επιτύχη την ανάπλασιν της. Δυστυχώς...εν Αγγλία φαίνονται δυσφόρως έχοντες προς την ιδέαν ριζικής μεταβολής εν Ελλάδι. Εάν δε σήμερον ο βασιλεύς απεφάσιζε να παραιτηθή του θρόνου, εγκαταλείπων διαρκώς την Ελλάδα και αφήνων τον υιόν του να εφαρμόση την εθνικήν πολιτικήν, φοβούμαι ότι τοιαύτη λύσις θα εθεωρείτο παραδεκτή εν Αγγλία και δυσκόλως θα ηδυνάμεθα να την αποκρουσωμεν ημείς. Ελπίζω μόνον ότι ο βασιλεύς δεν θα κάμη εγκαίρως τοιοούτο διάβημα και όταν τυχόν αποφασίση να το κάμη θα είναι πλέον αργά και θα έχη ήδη ωριμάσει η ιδέα της καταλύσεως της όλης δυναστείας. Καίτοι δε η εν Ρωσία επανάστασις με κάμνει να αποκρούω ολιγώτερον παρά πριν την ιδέαν της δημοκρατίας και φρονώ μάλιστα ότι αν η Ρωσία αποδεχθή το δημοκρατικόν πολίτευμα ουδένα θα παρουσιάξη δι' ημάς κίνδυνον η αποδοχή της δημοκρατικής μορφής του πολιτεύματος, εξακολουθώ ούχ ήττον φρονών ότι αρίστη δια τα συμφέροντα μας λύσις θα ήτο η διατήρησις του σημερινού πολιτεύματος με βασιλέα λαμβανόμενον εκ του βασιλικού οίκου της Αγγλίας. Αλλ' εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, τότε δεν νομίζω ότι υπολείπεται άλλη λύσις παρά την δημοκρατίαν, δια την οποίαν θεωρώ ώριμον τον Ελληνικόν λαόν και την οποίαν εκ διεθνών μόνον λόγων απέστεργα εφ' όσον πάσαι αι Μεγάλαι Δυνάμεις πλην μιας είχαν μοναρχικήν μορφήν πολιτεύματος».

Π. Πετρίδης, Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στην νεώτερη Ελλάδα 1844-1936, Θεσσαλονίκη, 1984, σσ. 114-115.

Κούζας Ιωάννης